

Sejerø Golfklub med den smukkeste beliggende golfbane i Danmark!

Formand Jens Thomassen byder velkommen til åbningen af Sejerø Golfbane

Sidst i april indviede Sejerø Golfklub deres 9 hullers golfbane. Igen – fristes man til at sige, for det er faktisk ikke første gang, at man indvier en golfbane på Sejerø.

I 2006 besluttede en landmand på Sejerø at anlægge en golfbane på sin jord. Han indgik efter et par år kompagniskab med den nyoprettede Sejerø Golfklub, men i efteråret 2014 besluttede landmanden, at han nu ville dyrke sin jord igen. Golfbanen blev pløjet op, og Sejerø Golfklub stod uden bane.

Imod alle odds

Bestyrelsen i Sejerø Golfklub lod sig dog ikke slå ud. Man gik i gang med at lede efter et sted til en ny golfbane, og efter en del omveje fik man mulighed for at leje jord af Laurids Christensen, som til daglig driver Horsekær med økologiske fritgående gæs.

Der var dog den lille udfordring, at noget af jorden lå inden for 300 meter strandbeskyttelseslinjen. På trods af stor hjælp fra Kalundborg Kommune omkring landzonetilladelsen, måtte golf-

klubben igennem en klagesag i Natur- og Miljøklagenævnet – en sag man heldigvis vandt, men det forhalede anlægsprocessen med godt et år.

Masser af frivilligt arbejde

Bestyrelsen indkaldte til arbejdsdage i flere omgange. Landmænd pløjede og harvede, og der blev sået græs. Så gik medlemmerne i gang med at slå og klippe, anlægge huller, indrette reception i en sidebygning og meget, meget mere.

Fortsættes på side 3

Årets generalforsamling

Kommentar af Dorthe Winther

Så er årets generalforsamling løbet af stablen – og sikke en oplevelse! 24 af 27 øer repræsenteret, en ny næstformand valgt blandt hele fire velkvalificerede kandidater og engagerede debatter blandt lige så engagerede øboere. Man kan ikke andet end at føle sig privilegeret, når man får lov til at være formand for sådan en flok aktive øboere!

Når man så dertil føjer Avernakøs gæstfri værtsskab, guidet rundtur på en forårssmykket ø, en festlig middag for avernakker og øboere fra hele landet, den nye næstformands optagelsesprøve, som han bestod med bravur og en stemningsfyldt gudstjeneste i Avernakøs nyrenoverede kirke, ja så må man konstatere, at vi endnu engang har oplevet et fantastisk ø-arrangement, der viser en af de styrker, vi har på småøerne – vi kan rykke rigtig meget, når vi står sammen. En stor tak til Avernakø Beboerforening og avernakkerne for den gæstfrie modtagelse, det flotte arrangement og nogle meget fine dage på jeres ø.

Hvem kan ønske sig mere?

Flere øboere...

Ja, det skulle da lige være, at der var nogle flere, der fik øje på og fik lyst til at leve det skønne ø-liv sammen med os. Der skal jo ikke mange nye øboere til på hver ø, før det er noget, der kan mærkes. På vores øer gør hver enkelt ny øbo en stor forskel.

Noget tyder på, at flere har fået øjnene op for ø-livet. I al fald tyder tallene på, at det er første gang siden 1901, at de danske småøers samlede indbyggerantal stiger. Godt nok kun med 4, men befolkningstallet stiger dog (se befolkningsstatistik på side 14).

Stigningen dækker over store forskelle: Cirka halvdelen af øerne er gået frem eller fastholder befolkningstallet, men det betyder jo også, at cirka halvdelen har mistet øboere. Orø har, som Ø-sammenslutningens største ø, hvis man ser på befolkningstallet, fået 43 nye øboere. Nogle vil måske hævde, at på Orø har de det jo også lettere end os andre, for de har jo to færger, hvoraf den ene tager 6 minutter og den anden 30.

Og jo, det er da sikkert en af forklaringerne. Men en anden forklaring er

formentlig også, at Holbæk Kommune og Holbæk Erhvervsråd sammen med ørøboerne har satset stærkt på bosætning og erhvervsudvikling ved at ansætte en udviklingskonsulent i 2 år. Det har skabt synlighed omkring muligheden for at bo og leve på Orø.

På årets generalforsamling drøftede vi muligheden for igen i Ø-sammenslutningsregi at sætte øget fokus på bosætning. Debatten viste, at det er et emne, der optager stort set alle øer, og at vi bare skal se at komme i gang. Måske kan vi lade os inspirere af Orøs eksempel med en udviklingskonsulent, som sætter fokus på ikke bare bosætning, men også på, hvad de nye øboere skal lave.

Flere penge til takstnedsættelser

Og når man nu taler om at ønske sig mere – ja så er der i al fald et ønske, som de små øer ikke fik opfyldt i forbindelse med Folketingets afsluttende lovbehandling – nemlig at de ekstra midler, som Folketinget har afsat til udvidelse af landevejsprincippet, skulle fordeles på en måde, så alle øer kom godt fra start.

Småøernes Færgeselskaber, Færgesekretariatet og vi har lavet en beregning af, hvordan man med de nye midler til takstnedsættelser kunne lave en fair fordeling af midlerne til øerne, således at alle øer får glæde af den øgede opmærksomhed, der er omkring nedsættelserne. Det er jo fint, at man i Folketinget vedtager, at man med de ekstra midler vil have implementeret et fuldt landevejsprincip (dog med en grundtakt på 20,22 kr.) uden for højsæsonen med udgangen af 2019, men vi er meget bekymrede for, at der er flere småøer, der ikke kommer fuldt ud med i den trafikale ligestilling.

Vi præsenterede vores beregninger for økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll, men det havde ikke helt den ønskede virkning. I al fald vedtog Folketinget, inden de gik på sommerferie, at de nye midler skulle fordeles procentuelt ud fra den nuværende fordelingsnøgle.

Baggrunden for ønsket om en anden fordeling af de nye midler end en procentuel fremskrivning af fordelingsnøglen

bunder i, at det umiddelbart ser ud til, at der for flere småøer er gået noget galt i beregningerne – måske har det været vanskeligt at få indberettet de rigtige tal. På mødet med ministeren fik vi lovning på at se udregningerne bag 3-4 øers tal.

Evaluerings af fordeling af midler i efteråret 2017

Et ønske har vi dog fået opfyldt, nemlig at evalueringen fremrykkes til efteråret 2017 i stedet for at vente til 2020, som det ellers var planlagt. Økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll udtaler, at det sker for at imødekomme diskussionen om fordelingen af midlerne. Med beregningerne fra de 3-4 øer har vi mulighed for at være klædt bedre på i forhold til en kommende evaluering og vide, hvad vi skal være opmærksomme på.

Boligsalget på de danske småøer stiger

En ny opgørelse fra Boligsiden.dk viser, at antallet af handler af villaer og rækkehuse på småøerne er stigende for tredje år i træk (se tabel side 15).

I 2016 var det samlede hussalg på de 27 små øer på 129 handler. Ikke ret mange, men når man ser på antallet af husstande på de småøer, viser det alligevel, at der er gang i en positiv udvikling. Hvis man alene kigger på 2016 topper Omø, Tunø, Fur, Endelave og Agersø listen med fra 18 til 10 solgte huse. Ser man over de sidste 20 år, topper Fur listen med 340 handler, men også Fejø, Tunø og Omø ligger over de 300 handler. Barsø, Baagø, Bjørnø og Birkholm har ingen handler haft i 2016, mens Neksø overhovedet ingen offentlige handler har haft de sidste 20 år.

Når man læser statistikken, er det vigtigt at være opmærksom på, at et lavt salg ikke nødvendigvis er et udtryk for manglende popularitet, men mere en konsekvens af, at der ganske enkelt ikke er særlig mange boliger til rådighed.

Ø-pas, takstnedsættelser eller noget helt tredje?

Det er meget positivt, at der igen kommer gang i hushandlen på småøerne, hvad enten det drejer sig om helårs-, fritids- eller flexboliger. Det betyder, at

der kommer nye folk til småøerne, som forhåbentlig er interesserede i at blive en del af vores små samfund, hvad enten det er som helårsbeboer eller fritidshusejer. Man er jo altid lidt nysgerrig på, hvad det skyldes, at der nu på tredje år i træk er en stigning i antallet af handler på småøerne, men det giver statistikken ingen forklaringer på, så her er kun at gætte. Man må håbe, at det bl.a. skyldes, at det bundfrosne realkreditmarked er ved at tø lidt op, så folk rent faktisk har mulighed for at låne igen – også til at anskaffe boliger på småøerne. For uden lånemuligheder bliver der ingen handler.

Jeg tror, at andre årsager er den megen fokus, der gennem de sidste par år har været på småøerne. Alle de gode historier, som øerne selv fortæller til aviser, blade og på de sociale medier, ø-passet, som fortæller om småøerne, og også den gradvise indførsel af den trafikale ligestilling gør en forskel. Desuden har småøerne mange gode ambassadører i de besøgende, der hvert år i titusindvis gæster vores små øer.

Jeg krydser fingre for, at stigningen i handlen med boliger til næste år giver endnu et positivt udslag i vores befolkningsstatistik.

Tur med Ø-støttens folk

Sommer betyder ø-besøg – ikke bare for turister, men også for embedsmænd og politikere. Første tur er netop gennemført for Erhvervsministeriets ø-støtte-folk, der var på Orø, Nekselø og Sejerø. Her skulle de dels se på de projekter, der har modtaget ø-støtte og/eller LAG-støtte og høre om, hvordan disse midler gør en forskel, og dels høre om hvordan livet leves på en småø – noget der alt sammen kan være svært at læse sig frem til, når man sidder og fordeler midler.

I slutningen af juni tager Udvalget for Landdistrikter og Øer til Baagø og Barsø. Det er dejligt, at vores udvalgsmedlemmer tager sig tid til sådanne besøg, og det er en unik mulighed for øboerne at få lejlighed til at vise deres ø frem og få sat fokus på de glæder og udfordringer, de står over for i dagligdagen.

Med ønsket om en varm og god sommer

dw

Ny café på Bjørnø

Lørdag d. 3. juni holdt Café Pileflet på Bjørnø åbningsreception. Øens befolkning, venner og bekendte mødte talstærkt op til en hyggelig eftermiddag med opdækning på gaden og servering af øl, vin, nachos og kartoffelpizza.

Ellen Larsen, som sammen med hendes mand har boet på øen i 2 år,

står bag cafeen. Hun har valgt at kalde cafeen Café Pileflet, for at ære Henrik Kåg, der fornyligt er død.

På menukortet står der smørrebrød, tapas, øl/vand og kaffe med hjemmebagt kage. Caféen er åben alle ugens dage frem til den 15. september fra kl. 10-16.

Sejerø Golfbane, fortsat fra forsiden

Der blev trukket på det, som er kendetegnede for småøerne, når det virkelig gælder: fællesskab, opbakning, engagement og tusindvis af frivillige arbejdstimer. Formand for Sejerø Golfklub Jens Thomassen siger dog, at bestyrelsen af og til var ved at lukke og slukke, for det var en kæmpe opgave. „Men så mødtes vi lige over en god middag og et glas vin, og så blev vi enige om, at det her – det skulle lykkes“.

Den største juniorafdeling

Sejerø er indtil videre den eneste småø med egen golfbane – økologisk endda – og Sejerø Golfklub har i dag knapt 60 medlemmer, heraf 10 juniorer, for halv-

delen af skolens elever spiller nemlig golf.

Når man en lidt kold og blæsende forårsdag står på toppen af bakken på Sejerø Golfbane med udsigt over den kuperede bane og Sejerøbugten, ja så kan man godt forstå, hvad der lokker de lokale ud at spille og golfspillere fra hele landet til Sejerø. Der er ingen tvivl om, at Sejerø her har fået en fantastisk attraktion, som forhåbentlig får lov at blive liggende i lang tid fremover til glæde for øboere, gæster og turister.

Sejerø Golfklub har modtaget midler fra 'ø-støtten' under Landdistriktspuljen og LAG Småøerne, og banen er anlagt med råd og støtte fra Dansk Golfunion.

DW

*

Nyhedsbrev

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaer.dk

Sydfynske ø-havne skal være i en klasse for sig selv

Havnene på småøerne i det sydfynske øhav kan få et mere internationalt snit i stort havneprojekt. Projektet er ledet af Naturturisme I/S og støttet af bl.a. LAG Småøerne

Vi kender småøernes havne som hyggelige mødesteder, der om sommeren emmer af liv. Folk kommer og går. Både lægger til eller står til søs. En sen eftermiddag er der måske levende musik, og på nogle øer serverer havnecafeen i sæsonen en let anretning og en øl eller to.

Havnen er øboernes, og den er også gæsternes: lystsejlerne, cykelturisterne, kajakturisterne og alle de andre, der slår sig ned her, fordi det er på havnen, at øens hjerte banker.

Men havnen er også en forretning, der skal leve af kundernes tilfredshed – og penge. Som i enhver anden forretning skal varen forbedres og markedsføres, ellers bliver kunderne væk. Intet kommer af sig selv. Heller ikke lystsejlere. Det er baggrunden for det store sydfynske havneprojekt *En sejlerdestination i særklasse – Das Dänische Inselmeer*, hvor lystbådehavnene på de sydfynske småøer – sammen med områdets andre havne – bliver markedsført i Nordtyskland med det formål at trække nye, tyske kunder til.

I markedsføringen indgår messer i Hamborg og tilstedeværelse på internettet med bl.a. Øhavskortet („Det sydfynske øhav“, på <http://havneguide.dk/da/oehav>) og med søgeordsoptimering.

Markedsføringen er også rettet direkte mod charterbådsfirmaer og andre bådudlejningskoncepter (fx Boatflex og sommerhusudlejningsfirmaer), der lejer både ud til turister i det sydfynske øhav.

Certificering af havne

Markedsføringsindsatsen hænger tæt sammen med et mål om at få et udvalg af såvel små som større havne certificeret efter den europæiske kvalitetsstandard IMCI, Blue Star Marina. Ordningen, der netop nu koordineres med en ISO-certificeringen for havne, har til formål at forventningsafstemme med sejlerne, hvad de kan forvente hos de enkelte havne. Men målet er også at vise overfor især de tyske sejlere, at vi har kvalitetshavne i varierende stjerne-klasser og med varierende tilbud, hvilket også er en del af markedsføringsstrategien. Netop nu går styregruppen i projektet og venter på de opdaterede certificerings-kriterier, der

Havnen er central for livet på småøerne.

forventes færdige i juni, så certificeringen kan udføres i vinteren 2017/2018. I styregruppen sidder bl.a. Jens-Christian Nielsen fra Avernakø Bådehavn som repræsentant for de små havne.

Den 5. september 2017 er alle deltagere i det sydfynske havnenetværk inviteret til at deltage i et fællesmøde, hvor der først er et indlæg om udvikling på? havne med fokus på forretningsudvikling. Dernæst informeres der på mødet om processen for opnåelse af certificering samt, hvordan man kommer i betragtning til at få lavet en investeringsplan for

sin havneudvikling. Det bliver sådan, at dem der nu eller på sigt ønsker at få certificeret deres havne, også får tilbudt at få lavet en investeringsplan, der kan hjælpe dem med at få opfyldt alle kriterierne til et specifikt stjerneniveau.

Et mangfoldigt øhav

Tanken er ikke, at havnene skal gøres ensartede, eller at der skal trækkes bestemte standarder ned over havnene. Forskelligheden og mangfoldigheden er en del af særklassen i det sydfynske øhav. Sejlerturisten kan både finde

LAG Småøerne på Facebook

Nu kan man få nyheder fra LAG Småøerne på Facebook. Vi skriver løbende om ø-projekter, bosætning, turisme og meget andet. Blandt andet også om tilskudsmuligheder og puljer og fonde, der er relevante for ø-projekter. Find os som „LAG Småøerne“ – og *Synes godt om os*.

LAG

LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

LAG-Fokus Bosætning

Den 29. april 2017 holdt LAG Småøernes temamøde om bosætning. Fra mødet har vi samlet nogle forslag til tiltag, der kan fremme tilflytning – og beskrevet dem i et opslag på vores hjemmeside:
www.lag-smaeroerne.dk.

Blandt ideerne var en lokalpolitisk indsats for nye boligområder på småøerne, nye indslusningsboliger, bosætningskampagner samt nye partnerskaber med virksomheder og organisationer.

LAG-Fokus Ansøgningsfrister

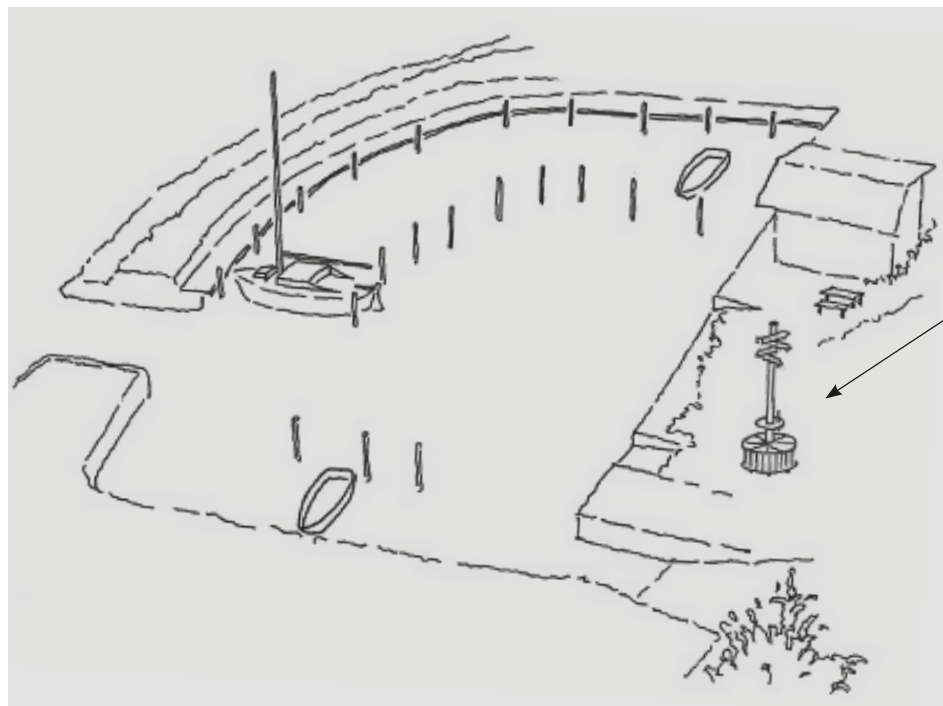
LAG Småøernes bestyrelse har fastsat den næste ansøgningsfrist: Den 18. august 2017. Fristen er både for LAG-ansøgninger og FLAG-ansøgninger, og i denne runde har vi ca. 1 mio. kr. til fordeling.

Vores tilskud kommer fra landdistriktsprogrammet (LAG) og hav- og fiskeriudviklingsprogrammet (FLAG). FLAG-midlerne kan anvendes til projekter på 11 småøer: Agersø, Anholt, Birkholm, Fur, Hjortø, Omø, Orø, Sejerø, Strynø, Venø og Årø.

For at få en foreløbig vurdering af projektideen er det altid en god idé at kontakte vores koordinator, Morten Priesholm, inden man sender en ansøgning. Han kan både vejlede i reglerne og være med til at vurdere og diskutere projektets idé og indhold.

Morten kan kontaktes på 22 32 84 93 og mp@lag-smaeroerne.dk.

Formodentlig bliver der også en ansøgningsfrist i december 2017.

De sydfynske ø-havne bliver nu del af en sammenhængende sejlerdestination i det sydfynske øhav. Et af de små, konkrete tiltag er nye vejviserskilte („nordpolsvejvisere“), som skal vise vej og vække genkendelse, når sejleren eller turisten hopper fra en ø til en anden.

her – det er en fælles sammenhængende sejlerdestination, hvor det er godt at være og blive.

Projektet løber frem til 31. december 2018. Det er støttet af LAG Småøerne, LAG SØM, FLAG LLSÆ, kommunerne Svendborg, Faaborg-Midtfyn, Langeland og Ærø samt Naturturisme I/S og Destination Fyn Klyngen. Flere oplysninger får man hos Nina Brandt Jakobsen, på tlf. 5134 7353.

den bynære havn i Svendborg og den lille, meget lokale, næsten historiske havn på Korshavn. Et af øhavets stærke kort er netop alle ø-havnene med den gæstfrihed og uhøjtidelighed, der hører småøerne til. Det er mangfoldigheden og det store, varierede udbud (og alle de oplevelser, der følger med), der gør det sydfynske øhav i særklasse godt – og interessant i international sammenhæng.

Sammenhængen vises i havnene bl.a. via et Øhavslag og et kort på havnen og via de „nordpolsvejvisere“, der efter sommeren 2017 tilbydes alle havne i havnesamarbejdet som fx Strynø, Skarø, Drejø og Avernakø, og som vil vise sejlerturnisterne rundt til især de små øer. Vejviserne skal vække genkendelse, når sejleren eller turisten hopper fra en ø til en anden, og som vil få dem til at tænke, at det

Morten Priesholm og Nina Brandt Jakobsen

Morten er projektkoordinator hos LAG Småøerne

Nina er projektleder hos Naturturisme I/S

*

Fur kalder – kreative entreprenører inviteres til 'Træf Fur'

Fur set fra oven.

Fur slår dørene op i den sidste weekend i efterårsferien 2017 (21.-22. oktober). Inviterede gæster er folk, der kunne tænke sig at flytte til og samtidigt eller senere skabe en erhvervsaktivitet på øen. På den første dag møder deltagerne øens mange former for ressourcer, med dens herlighed og dynamiske kultur, men også f.eks. ledige bygninger, virksomheder og mange samarbejdsmuligheder. Den anden dag vil handle om ideudvikling vedrørende nye erhverv eller videreføring af eksisterende. Efter træffet vil man kunne få hjælp til, at bosætning og erhvervsetablering vil kunne finde sted i praksis.

På 'Træf Fur' er der plads til 25 deltagere, som får dækket alle udgifter. Yderligere deltagere, herunder evt. samlevende, må selv dække opholdsudgifterne. Folk kan komme fra hele landet og hvilke erhverv, der kan komme på tale, er der ikke sat grænser for, når bare de egner sig og kan blive bæredygtige på Fur. Man skal ansøge om at komme med.

Er du selv interesseret eller kender du nogen, som kan være det, så giv endelig besked.

'Træf Fur' er et led i projektet Kreativt entreprenørskab på Fur – bosætning, iværksætteri og erhvervsudvikling (KEFUR). Det har til formål at undersøge muligheden for at tiltrække nye bosættere, som også vil skabe erhverv. Metoden

og resultaterne vil blive bearbejdet og formidlet til andres brug, bl.a. via Ø-Posten. Projektet, som strækker sig over to år med 'Træf Fur' placeret i første del, er støttet af Landdistriktspuljen (ø-støtten), Skive Kommunes landdistriktspulje og LAG-Småøerne.

Mere om 'Træf Fur', herunder programmet og ansøgningsformularen, og om projektet i det hele taget findes på www.flyttilfur.dk.

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer
i landdistrikterne

Yderligere oplysninger fås hos:

- Daglig leder: John Brinch Bertelsen, formand for Fur Udviklingsråd: johnfur@fibermail.dk, 97 59 35 76.
- Faglig leder: Hanne Tanvig, seniorrådgiver, IGN, Københavns Universitet: hwt@ign.ku.dk, 30 58 98 20.

Askø Strandvigs Grundejerforening

Askø Strandvigs Grundejerforening har 50 års-jubilæum i år, og det blev fejret med en festdag den 17. juni på Nordstranden med mange forskellige aktiviteter og for både børn og voksne.

Der er sket rigtig meget siden den tid, hvor den flade strandvig blev udstykket til 261 sommerhusgrunde og de første

huse blev bygget uden de moderne faciliteter, som mange af sommerhusene har i dag. Der kom fuld kloakering, vandværk, rensningsanlæg og EL til, så de fleste af husene kan bruges hele året. Udstykningen er vokset til et hyggeligt grønt område at cykle eller vandre i.

Menighedsrådsseminar på Venø

Præster og menighedsrødder fra 12 øer mødtes på Venø Kro den 27.-28. april

Som halvtids-småø-præst igennem de sidste 5 år i Drejø pastorat, bestående af Drejø, Skarø og Hjortø i Det sydfynske Øhav, blev jeg glad for invitationen til seminaret. Jeg havde, i min småø-præsteensomhed, længe villet i kontakt med andre småø-præster. Det gav nyt håb og tro på fremtiden at mødes på Venø, og en fornyet handlekraft at komme hjem med.

Allerede til velkomsten og til ø-runden mærkedes denne særligt gode og dybe småø-stemning af, at vi kendte hinanden. Det var så inspirerende at høre om de forskellige øers hverdage, med menighedernes liv og vækst i de sidste mange år. Vi er i samme båd, vi har et fællesskab i kraft af vore vilkår på småøerne.

Det var ikke alt, vi konkret var fælles om. Der var forskellige udfordringer med færgerne, med antal øboere, med kravene og begrænsningerne fra provstier og stifter, men den særlige småø-handlekraftige frihed og glæde lagde jeg specielt mærke til i de fremmødtes indlæg.

Karen J. Klint (S), formand for Folketingets Kirkeudvalg, var første oplægsholder med „Kirkens rolle i samfundet, før, nu og i fremtiden“, og hun brugte bl.a. ordet „sammenhængskraft“ – og det er netop den, jeg har oplevet rigtig meget af i mine 5 første år på småøerne: Vi har en sammenhængskraft i vores fællesskab og bruger den ved hjælp af vores særlig ø-frihed.

Efter andagten i Venøs smukke ny restaurerede kirke havde vi en enorm hyggelig aften på gården Nørskov med masser af sang og snak på kryds og tværs af deltagerne.

„Kirke på landet“ v. Hasse Neldeberg Jørgensen dagen efter var lige så interessant og relevant som Karen J. Klints indlæg. Begge var meget positivt overrasket over at møde småø-menighedsrødder og småø-præster. De oplevede os som havende stærke ressourcer i forhold til andre landsbykirkesamfund, og det lød til, at de ville tænke dette med ind i deres arbejde fremover. Det kan vi kun se frem til: Vi behøver, også politisk, at blive mere synlige og blive respekteret for småøernes behov for kirkelivets fortsatte liv og vækst og for de ansatte og livet i præstegårdene.

Et øget samarbejde med Sammen slutningen af Danske Småøer, og dermed et større fokus på kirkerne på småøerne vil være meget velkomment. Kirkernes aktiviteter bliver ofte „glemt“, når der tales om udvikling. Det er en svær udfordring, der nok mest skyldes den generelle sekularisering og fremmedgørelsen overfor hvad kirkerne tilbyder. Drejø pastorat forvalter en lille million om året til bl.a. en masse forskellige aktiviteter, vi benytter fortrinsvis lokale håndværkere og har 6 deltidsansatte og en halvtids-præst bosiddende i præstegården på Drejø. Vi har åbne kirker 24/7 med besøg af rigtig mange turister – og det vil vi gerne blive ved med.

Vore småø-samfund har en særlig sammenhængskraft. Vi kirker samarbejder meget med de mange forskellige foreninger, og vi har meget at give af til småø-samfundet i kraft af vores budget og det personlige overskud vi naturligt kan hente i kirken, i gudstjenesterne, i det nære fællesskab dér. Vi har fritidshusejerne, der lever med i vore samfund og alle de mange turister, der nyder at komme til vore gæstfrie småøer. Der deltager næsten altid nogen til gudstjenesterne året rundt. F.eks. havde vi, på Drejø den 20. maj, besøg af 50 folkemusikere og – dansere en hel dag. De blev hentet ved første færgе af to traktorvogne og kørt øen rundt, spiste deres madpakker i præstegården og gav koncert i Drejø kirke. De besøgte egns museet „Gl. Elmegård“ til rundvisning, kaffe og lagkage og til sidst spillede de op til dans ved kroen, inden de på vognene blev kørt tilbage til den sidste færgе. Et skønt samarbejde mellem aktørerne på øen, hvor kirke og præstegård var et naturligt led i det hele.

Tak til initiativtagerne til menighedsrådsseminaret. Det kom der meget rigtigt godt ud af – og det kan kun fortsætte. Jeg er nok ikke den eneste, der gerne vil mødes igen.

*Tamira Mariann Jørgensen,
sognepræst Drejø Pastorat*

Deltagere fra tolv småøer til seminar på Venø.

Mindeord over Henrik Kåg, Bjørnø

En stærk og engageret øbo er ikke blandt os mere. Lige inden vores generalforsamling på Avernakø i maj sov Henrik stille ind på et hospice omgivet af sin kone og sine børn.

Henrik har i mange år været en del af Ø-sammenslutningens arbejde. Vi husker ham fra generalforsamlinger og repræsentantskabsmøder, og fra flere perioder hvor han sad i bestyrelsen, som repræsentant for Bjørnø. Henrik var med sin styrke og sit behagelige humoristiske væsen med til at sætte en konstruktiv dagsorden for de småøer.

Vi er desuden mange, der husker Henrik fra generalforsamlingen på Bjørnø, hvor han på allerbedste gymnastiske vis sprang rundt foran et Danmarkskort og sang om alle småøerne på melodien: Vi er alle i samme båd.

Vi vil savne Henrik i vor midte, og vores tanker går til Bjørnø og Henriks familie, som står tilbage med det sværeste savn.

Ære være Henriks minde.

Dorthe Winther

Henrik Kåg ved generalforsamlingen i 2015.

Øernes bredbåndsforbindelser

„Goderne“ er forskelligt fordelt. Det kan man konstatere, når man ser ind på Energistyrelsens lettilgængelige hjemmeside: <https://bredbaandspulje.ens.dk/>, der viser de enkelte husstandes bredbåndsdekning.

Der findes øer, hvor stort set alle husstande har fin adgang til bredbånd og gode modtageforhold. Og der findes øer og beliggenheder, som er helt uden dækning.

En undersøgelse som Ø-sammenslutningens bestyrelse har gennemført viser, at det er beboerne og beboerforeningen på den enkelte ø, der skal tage fat, når der er behov for forbedringer.

Når det er så forskelligt fra sted til sted, så skyldes det teleinfrastrukturen og dens udbygningstakt. Udbygningstakten bestemmes sjældent af øboerne, men af teleudbyderne og energiselskaberne. De enkelte ø-kommuner kan dog hjælpe øerne, hvis de i deres teleudbudsmateriale stiller krav til dækning på den enkelte ø.

Der er heldigvis sket en teknologisk udvikling, der betyder, at bredbåndsforbindelser kan etableres med andre løsninger end fiberbånd, og det giver øerne nye muligheder.

Energistyrelsen administrerer den såkaldte bredbånds-pulje, som åbner muligheder for støtte til borgerinitiativer i områder med ringe dækning. Kik ind på hjemmesiden ovenfor.

Jan Bendix, Venø

Nogle gange kan det være svært at få dækning til mobilt internet: man må være kreativ som den unge voluntør Susanne her, der lavede sig en udendørs kontorplads på Strynø...

Erhvervsstyrelsen på øbesøg

Deltagerne fik en prøvetur med Orø's fine, nye tog.

I månedsskiftet mellem maj til juni drog embedsfolk fra Erhvervsstyrelsen sammen med Ø-sammenslutningen og LAG Småøerne til Orø, Sejerø og Nekselø. Vi prioriterer øbesøg med embedsværket højt, da det giver dem mulighed for at opleve småøernes vilkår og udfordringer og få en bedre forståelse for ølivet og ved selvsyn se den forskel landdistriktsmidlerne gør på de små øer.

Turen startede ved trækfærgeren i Hammer Bakke hvor Orø beboerforening tog i mod. Første stop var ved Orø Strand, et skole- og behandlingshjem med plads til 24 børn og øens største arbejdsplads. Her har man i øvrigt etableret en dyrepark med en imponerende samling af alverdens dyr.

Derefter gik turen til Orø Camping, der bl.a. har udfordringer med højvande men også går med udvidelsesplaner. Herfra videre til Hegnegården, der som kursuscenter også tilbyder selskabslokaler samt restauration og café i højsæsonen. Her udbydes bl.a. kurser i ledelse og efteruddannelse af teaterfolk for deltagere fra hele Skandinavien.

Efter et stop ved „Kulturbeholderen“, en gammel vandtank omdannet til udstilling om Orø, blev der serveret en fin frokost i det nyrenoverede forsamlingshus. Så gik det videre med tog! Vi fik nemlig med særtilladelse lov til at få den første tur i Orø's helt nye tog! Det er Orø togklub, der står bag toget, som hele sommeren kører turister fra havnen til byen.

Efter en orientering om Brøndehavn og havnekioskens udvidelsesplaner forlod vi Orø med øens anden færge til Holbæk. Samme eftermiddag sejlede vi fra Havnsø til Nekselø, der i det fineste solskin viste sin bakkede skønhed frem. Jytte Heglund orienterede om og viste det nye Havnehus frem, hvor gæster kan hvile benene og få information om øen.

Fra Nekselø gik det løs i en stiv orkan med Nekselø's lille færge direkte til Sejerø på en særtur – her fik vi alle en smag på hvordan det også kan være at være øbo i 'friskt vejr' – heldigvis var turen ikke længere end en times tid, eller kunne det nok være gået galt for undertegnede.

Dagen efter bød på rundtur på Sejerø til bl.a. den nyindviende golfbane (se forsidehistorien) og fyret på Gniben, Sejerø's nordspids. På havnen informerede Lone

Nielsen om det store havneprojekt. Man har udarbejdet et forprojekt og er i gang med at søge midler. Det omfatter planer om ny café, butikslokaler, vaskeri, badebro og grønne områder, der skal gøre havnen attraktiv. Kommunen er i fuld gang med en gennemgribende renovering af selve vestmolen.

Tre meget forskellige øer blev således vist frem for embedsværket: en stor ø med kort færgefart og endda to ruter, en meget lille ø med kort færgefart og en mellemstor fjernø med lang færgefart. Alle tre øer er præget af det lokale engagement, der kommer til udtryk i de opnåede resultater. Øbesøget understregede igen øernes mangfoldighed og de fælles udfordringer.

LS

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året. Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaoer.dk, hvis det har interesse! Du kan også tilmelde dig nyhedsbrevet fra De Danske Småøer og se flere ø-nyheder på www.danske-smaaoer.dk.

Avernakø 2017

Ørepræsentanterne er klar til rundtur på Avernakø.

Efter ankomst i et strålende solskinsvejr med den nye færge var der kaffe og kage i forsamlingshuset. Herefter indkvartering hos værtsfolk rundt på Avernakø, men mere om dette senere!

Bøfsandwich blev i fællesskab efter Flemmings hjertelige velkomst indtaget – og som Per sagde: Et besøg på Avernakø kræver at man har hørt klokkefrøer! – Så inden alle blev bænket hos de enkelte værtsfamilier, blev Skallevejen – i øvrigt en vej med oprindelse i stenalderen – rundet, for her 'larmede' klokkefrøerne fra de mange vandhuller!

– Og så kunne vi jo været taget hjem ifølge Per! Nu havde vi oplevet Avernakø!

Heldigvis var ingen parate til dette! – Og aftenen blev nydt hos værtsfamilierne! Og sådan har det været ved alle generalforsamlinger i Sømmenslutningen af Danske Småøers 43 årige historie. Øboerne mødes på skift hos hinanden, og så skabes/bevares Ø-sømmenslutningens 'kit': fællesskab, hygge, ideudveksling, nye muligheder for egen ø spejles i andre øers praksis.

Færger, bosætning og erhvervsmuligheder, skole, børnepasning og akuthjælp – intet er for småt eller stort for øboere! På årets generalforsamling spejles vores eget ø-liv i andre øboeres ø-liv.

Efter morgenmad hos værtsfamilierne var der 'traktorrundtur' på Avernakø, over Drejet og helt ud på Korshavns yderste østlige spids, hvor A.P. Møllers kusine

Christel fra Lyø fortæller om hjemmehjælp på generalforsamlingen.

/søster havde fået sig en sommerbolig med egen havn.

Her blev vi præsenteret for det syd-fynske øhavs mange øer, solen skinnede, blomsterne blomstrede, og fuglene sang – sådan er ø-livet osse!

Rundturen sluttede i Avernakø's ny-restaurerede kirke – her var bl.a. kommet nyt gulv og masser af farver på kirkebænkene – og kirkens historie blev levende fortalt.

Efter en god generalforsamling i Avernakø Forsamlingshus, blev der dækket op til fest. Gammeldags stegt kylling med rabarberkompot og nye kartofler – lækkert – efterfulgt af kaffe og ostekage. Den nyvalgte næstformand – Ove fra

Egholm – blev godt og grundigt testet i ø-viden af Lise og Dorthé – og Ove skulle også lige testes i snapsedrikning! – han bestod med glans!

Herefter dans til langt ud på natten. Alle Avernakker – ydede en stor indsats til vores alles tilfredshed! – en enkelt pige havde sat sig for at danse med alle herrene – og det lykkedes!

Tak til alle på Avernakø for et godt arrangement – vi kommer gerne igen!

Ole Odsgård, Omø

Ø-generalforsamling på Avernakø

Sammenslutningen af Danske Småøers 44. generalforsamling bød på næstformandsvalg, beretning fra formanden om året der er gået og en drøftelse af tre vigtige emner.

24 af de 27 medlemsøer var repræsenteret ved generalforsamlingen på Avernakø den 20. maj 2017.

Fokusområder, synliggørelse, driftsaftale, færgetakster og turisme – blandt andet!

Formand Dorthé Winther berettede om arbejdet med de indsatsområder, der blev besluttet på sidste års generalforsamling, nemlig telemedicin, boligudlejning, diger og kystbeskyttelse, ældrepleje, mobil- og internetdækning og Øsammenslutningens synlighed på øerne.

De indførte midler til nedsættelse af færgetakster, og de ekstra midler hertil, der blev bevilget på finansloven for 2017 har optaget organisationen meget. Især fordelingsnøglen er blevet drøftet med politikere og embedsfolk.

Året har også budt på en ny og omfattende form for driftsaftale med Erhvervsstyrelsen.

På turismeområdet har en indsats vedrørende udviklingen af øpas og markedsføring af øerne afløst sidste års projekt der var fokuseret på virksomhedsudvikling af udvalgte virksomheder.

Læs hele formandens beretning på vores hjemmeside: www.danske-smaaer.dk/dokumenter

Hjemmehjælp, bosætning og ø-passets fremtid

Bestyrelsen havde sat de tre emner til debat.

Christel (Lyø) orienterede om sagen vedr. manglende hjemmehjælp til nogle småøer og om samarbejdet mellem bl.a. Fejø og Lyø i denne sag. Nogle kommuner har indskrevet i deres kvalitetsstandard at borgere på de pågældende øer ikke kan modtage hjemmehjælp i samme omfang som kommunens øvrige borgere. Dette strider umiddelbart mod service-loven, der siger at man ikke må forskelsbehandle borgere med samme behov. Det anbefales at man fra småøerne indgiver situationen til Ankestyrelsen, hvis man oplever en forskelsbehandling begrundet i at man har bopæl på en ø.

En drøftelse af en kommende indsats om bosætning bragte flere gode idéer frem, men pegede også på udfordringer med især at finde boliger til nye beboere på flere øer. Blandt idéerne var at oprette en fond, der skal opkøbe huse til salg og leje dem ud til prøveboliger, at synliggøre „Oldekolle-potentialet“, at tilbyde gratis prøvebolig i 3 måneder som på Anholt, at undersøge blandt nytillflyttere, hvor de har hørt om øen henne, og hvad der fik dem til at følge øens hjemmeside.

Ø-passets fremtid og en samlet ø-destination blev drøftet. Øpasset har vist sig en stor succes og turister kommer rejsende til øerne med deres pas for at få et stempel. Debatten pegede på at

ø-passet fremover skal kunne finansieres udefra, evt. ved at opkræve betaling for øpasset.

Ny næstformand

Næstformand Eva Terkelsen genopstillede ikke og følgende fire kandidater var opstillet: Jørgen Møller, Fejø, Kjeld Tønder Hansen, Strynø, Lone Nielsen, Sejerø og Ove Axelsen, Egholm. Ove Axelsen blev valgt til næstformand med 18 stemmer.

Nye øer i bestyrelsen

Ved generalforsamlingen trådte to medlemmer ud af bestyrelsen, nemlig Birkholm og Askø. De to indtrædende medlemmer er Skarø og Agersø i overensstemmelse med Ø-sammenslutningens rotationsliste. (Efter generalforsamlingen til næste år i 2017 bliver det Fur og Egholms tur).

Afslutningsvis fortalte praktikant i Ø-sammenslutningen Jens Westerskov Andersen om sine sociologiske undersøgelser af småøerne, hvor han gennem 27 interviews har undersøgt øernes bosætningsarbejde og hvordan det hænger sammen med boligmassen på øerne. Næste års generalforsamling bliver på Mandø den 25.-27. maj 2018.

*Lise T. Sørensen
sekretariatsleder*

✱

Småøernes nye næstformand

Ove Linnemann Axelsen blev på årets generalforsamling valgt som ny næstformand. Ove er 55 år og har boet på Egholm siden 1984. Han blev gift med Anne Katrine, der er barnefødt Egholmer, i 1985. Sammen har de to børn: Trine (18) og Dan (14). Ove og Anne Katrine har drevet landbrug og været småentreprenør i alle årene på Egholm.

Ove har deltaget i bestyrelsen for Egholm pumpe- og digelag siden 1990. Han har siddet i bestyrelsen for Egholm Samråd siden 1992 og har været formand og ø-repræsentant siden 2003 og har som sådan trofast deltaget i repræsentantskabsmøder og generalforsamlinger i Øsammenslutningen.

Formand Dorthé Winther og Øsammenslutningens nye næstformand Ove Axelsen.

Det går forrygende stærkt med ø-passet

Ø-passene bliver revet væk

Lige før påske var en ny udgave af ø-passet klar i 192.000 eksemplarer, hvoraf 75.000 blev trykt i en tysk/engelsk udgave. Det er siden gået rigtig stærkt med udsendelse af ø-passene. Over halvdelen af de danske ø-pas er allerede bestilt af og sendt ud til færgeselskaber, beboerforeninger, kommuner og turistforeninger, og næsten 50.000 tysk/engelske ø-pas er distribueret i Tyskland.

Ø-pas til nye målgrupper

Som noget nyt kan ø-passet også anvendes af lystsejlere, havkajakroer og flyvere, idet der nu er sat plader op med øens silhuet på øernes havne og landingspladser. For at tiltrække flere lystsejlere er ø-passet distribueret sammen med Danske Tursejleres blad Tursejleren, der også har bragt to artikler; „Øriget rundt med eget ø-pas“ og „Med ø-pas til Orø“. Dansk Sejlunions blad Sejler har bragt en artikel om Smålandsfarvandet og ø-passet. I samarbejde med VisitDenmark er ø-passet i Tyskland distribueret sammen med magasinerne Segeln og Yacht, som også har omtale af ø-passet. Med disse tiltag håber jeg, at endnu flere lystsejlere får inspiration til at besøge de danske øer, og at der dermed skabes større omsætning.

Artikler og annoncering om ø-pas

For at skabe endnu større synlighed af ø-passet er der i udvalgte medier bl.a. Cyklistforbundets Cyklister, Dansk Vandrelaugs VandreLiv, Sundhed samt UD & SE og Helse bragt artikler og annoncer om ø-passet, der kan bestilles på hjemmesiden – www.danskoferie.dk. Her koster det kr. 29 at få tilsendt et ø-pas, og flere hundrede har valgt at sikre sig et ø-pas.

Elsker ø-liv – Elsker Danmark

Ø-passet er præsenteret i Dansk Kyst- og Naturturismes store kampagne Elsker Danmark med bl.a. en artikel i et tillæg til MX metroxpress, der udkom den 24. maj. Derudover er ø-passet præsenteret på Elsker Danmark kampagnens hjemmeside under VisitDenmark, og artikel om ø-passet bringes på idényt.dk. Endvidere er der digitale eksponeringer via banner-visninger over for den valgte målgruppe samt Facebook-annoncering.

Pressemeddelelser og nyhedsbrev

For at udbrede kendskabet til Ø-passet endnu mere har alle samarbejdspartnere i projektet: Færgen, Færgesekretariatet,

Britta Leth markedsfører ø-passet i både ind- og udland.

VisitDenmark og Sammenslutningen af Danske Småøer i pressemeddelelser og nyhedsbreve omtalt ø-passet. I Tyskland er der også udsendt en pressemeddelelse om ø-passet, og den har givet omtale i mere end 100 medier. Samvirke har i nyhedsbrev præsenteret gratis fornøjelser på 10 øer, og i Spars magasin KULØR er 7 øer præsenteret med fotos og inspiration til oplevelser.

Ø-passet på hjemmeside

Der er på VisitDenmarks platform oprettet en særskilt hjemmeside www.oepas.dk, som præsenterer ø-passet og de 37 øer heri. Det er rigtig godt, at det er lykkedes at få en samlet præsentation af det danske ørige. Det er nu muligt for turisterne at finde oplysninger om den enkelte ø samt de turistprodukter på øen, der er oprettet i GuideDanmark.

Facebook

Facebook-profilen, „Ø-hop“ har 655 likers. Her er forskellige konkurrencer

og informationer, så har du ikke allerede liket og delt siden, så hjælp gerne hermed. Jo flere likers, der kan opnås, jo større muligheder er der for profilering af ø-passet.

Ø-HOP – Tag med på en spændende rejse til de danske småøer

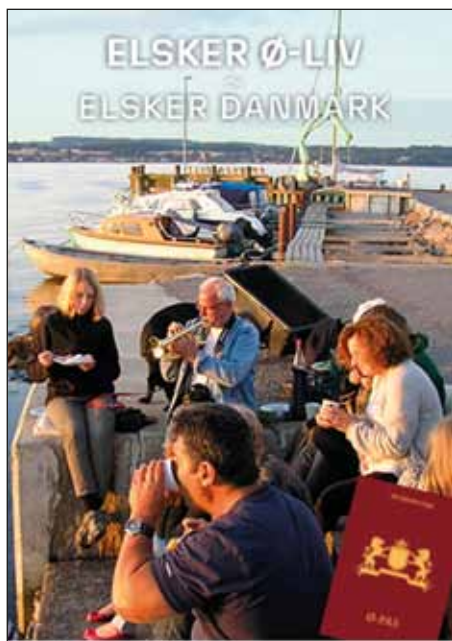
TV MIDTVEST laver denne sommer optagelser på hovedparten af de danske småøer til en ny serie, der skal vise det liv og den virkelyst, der er på øerne. Udsendelserne vises fra foråret 2018 og vil blive stillet gratis til rådighed for de andre regionale tv-stationer, så forhåbentlig kommer hele Danmark til at følge livet på småøerne.

Positive udviklingscirkler

Ø-passet giver inspiration til at besøge flere øer. Der er flere positive tilbagemeldinger om, at turisterne er kommet til øen, fordi de har set øen i ø-passet, og så arbejder ø-passet jo lige netop, som det skal. Der har været flere indslag i regional

Hvad skal du være, når du bliver øbo?

Der er i hvert fald mangel på folk til turistbranchen på øerne!
Her ses de ledige stillinger på småøerne, som vi har kendskab til.

ELSKER Ø-LIV
ELSKER DANMARK

Danmark har det du elsker

Lad ø-passet guide dig til de danske øer

Dansk Øferie **Læs mere**

Stilling	Se mere her	Kontakt
Forpagter til Havnehuset på Venø	www.venoe.dk og www.venohavn.dk	Dennis Borbjerggaard: tlf.: 61131407 borbjerggaard@mail.dk
Forpagter til Restaurant Omø-Perlen	www.omoe-perlen.dk	Kurt Riishøj: tlf.: 21467757 info@kurt-riishoj.dk
Campingpladsejer på Årø	www.aaro-camping.dk	Jan Sejersen, tlf. 74584482/52244482, mail: aaro@aaro-camping.dk
Restauratør på Tunø Gl. Mejeri	www.tunoe-mejeri.dk	Elsebeth Nielsen: tlf. 2332 3050 elsebeth.tunoe@gmail.com
Forretningsudvikling i Den Helbredende Have, Fejø. NB: ulønnet invitation til partnerskab!	www.helbredendehave.dk	Anne Moloney: moloney@fejoe.dk / Lene Støvring: lstoevring@hotmail.com

Vil du gerne have en stilling med i næste nummer? – så kontakt Lise på ls@danske-smaaer.dk

TV samt radio herom. Alt i alt så sætter ø-passet gang i de positive udviklings-cirkler med flere turister på øerne og dermed større omsætning, hvilket igen kræver mere personale og beskæftigelse, og på sigt kan det give flere øboere.

Tænketank

På det kommende møde i Tænketanken for Dansk Ø-turisme skal der drøftes perspektiver for en samlet ø-destination, idet det er vigtigt at få skabt en fælles platform for ø-passet og ø-ferie.

Nye ideer og tiltag

Jeg er rigtig glad for samarbejdet med alle omkring branding af ø-passet, og har du idéer hertil, så er du meget velkommen til at kontakte mig.

Britta Leth
Ø-turismeambassadør
40 11 53 62
bl@danske-smaaer.dk

Barsø åbner kaffehus

Fra d. 29. juni og sommeren igennem kan man komme til Barsø og få serveret en kop kaffe og købe lækre forfriskninger i Bars' Kaffehus. Sagnet siger, at Kæmpen Bars i tidernes morgen tømte sin træsko i Lillebælt. Og ud af det kom Barsø. Nu vender Bars tilbage! Ikke i form af en kæmpe, men i form af et hyggeligt og gæstfrit kaffehus.

Vi håber, at rigtig mange sommergæster får lyst til at besøge Barsø. Der er god kaffe til de voksne og aktiviteter til børnene – så alle kan være med. Øen har en passende størrelse til, at børn nemt kan indtage den. Der er en lille bådhavn, hvor der også er gæstepadser. Går man op på Gyldenbjerg, som er øens højeste punkt, fornemmer man tydeligt, at man er på en ø, og man kan se vandet hele vejen rundt.

Det tager 15 minutter at sejle til øen og ca. 2 timer at gå øen rundt. Dog tager det længere tid, hvis man lader sig friste. Langs strandkanten kan man finde forsteninger, smukke skaller, sten i

alverdens former og farver – og til det skarpe øje er der måske en klump rav, en flintøkse eller et firkløver. På øen produceres økologisk mælk og hele Barsø dyrkes økologisk.

Bevæger man sig op på øen i det bakkede terræn, møder man et lille samfund. Der er i dag 15 beboere på Barsø, og blandt alle er et stort ønske om at få flere folk til at være en del af ø-livet. En sommertur til Barsø vil forhåbentlig for alle blive en god sommerferieoplevelse, og håbet er, at det for nogle måske kan føre til et varigt fast forhold til øen.

Bars' Kaffehus ligger 100m fra færgelejet og har åbent hver dag i hele sommerferien fra kl. 12-17. Følg med i, hvad der sker på Bars' Kaffehus facebook-side eller læs mere på www.barsø.dk

En stor dag for Orø

1.maj var en festdag på Orø der blev flaget både ved færgerne og på Øens flagstænger, men ikke med røde flag, som det sker andre steder 1. maj. På Orø skyldes festdagen, at Øen fik sit eget postnummer: 4305. Dagen blev markeret ved, at der var modtagelsesskilte med flag og snor, der blev klippet over ved de to færger.

På pladsen foran Dagli'Brugsen var der reception, med drinks og godbidder, samt taler og lykønskninger.

Erik Fuchs, 4305 Orø

Birkholm får også eget postnummer

Også en af vore mindste øer får nu sit eget postnummer, nemlig Birkholm der ændrer postkode fra 5960 Marstal til 5965 Birkholm pr. 1. juli 2017.

Mange var mødt op til receptionen for det nye postnummer, og alle var glade.

Befolkning og boligsalg

Befolkningstallet på småøerne er steget! Samlet set – og godt nok med bare 4 personer – men set i forhold til de tidligere år hvor tallet er faldet støt, så er det jo en glædelig forandring. Tabellen viser, at det går op og ned for de enkelte øer. Det er værd at huske på at et fald i befolknings-

tal på den enkelte ø ikke automatisk er et udtryk for fraflytning – men også kan afspejle den demografiske udvikling – at der dør flere, end der kommer til.

Den anden tabel, på modsatte side, viser udviklingen i salg af boliger på småøerne i de sidste 20 år – dvs. villaer/

parcelhuse og rækkehuse (landbrugs-ejendomme og erhvervsbyggeri er ikke omfattet af tabellen). Heraf fremgår det, at boligsalget toppede i 2005 og havde et lavpunkt i 2013, men at der de seneste tre år er kommet gang i boligsalget igen på småøerne.

Befolkning

Folketal pr. 1. januar	2017	+/-	2016	2015	2010	2000	1990
Agersø	174	0	174	163	207	247	254
Anholt	137	-8	145	146	171	164	166
Askø- Lilleø	40	-6	46	46	48	73	71
Avernakø	114	0	114	127	110	115	96
Barsø	20	-2	22	23	22	26	22
Birkholm	9	-3	12	11	10	9	7
Bjørnø	32	-2	34	32	37	40	32
Bågø	24	0	24	25	35	32	39
Drejø	69	4	65	63	66	81	102
Egholm	47	3	44	41	54	50	57
Endelave	162	-5	167	164	187	163	171
Fejø	434	-8	442	460	543	606	643
Femø	112	-7	119	119	146	182	224
Fur	771	6	765	788	856	949	1032
Hjarnø	113	7	106	104	98	110	133
Hjortø	6	-1	7	8	8	17	15
Ljø	99	3	96	95	106	132	144
Mandø	43	0	43	40	46	69	81
Nekselø	19	0	19	18	20	22	19
Omø	162	6	156	160	171	159	172
Orø	893	43	850	848	881	1007	754
Sejersø	340	-11	351	353	370	392	464
Skarø	31	-1	32	28	35	27	26
Strynø	179	-7	186	199	215	208	211
Tunø	111	-3	114	111	118	92	81
Venø	192	-3	195	204	197	188	159
Årø	154	-1	155	160	164	215	207
I alt	4.487	4	4.483	4.536	4.921	5.375	5.382

Kilde: Danmarks Statistik

Amalie på Femø

I det smukke anlæg i Nørreby på Femø har Femø Beboerforening foreløbig fået opstillet to bronzeskulpturer af billedhuggeren Hanne Varming: *Amalie med Hjemmehjælp* og *Lille Amalie på stol*. Når vi på Femø fejrer Turismens Dag, d. 8. juli, afslører Hanne Varming endnu en Amalie-skulptur: *Stor Amalie på Stol*.

Hanne Varming boede på Femø 1971-76 sammen med sin mand, billedhuggeren Erik Varming. På Femø blev motivkredsen præget af børnene omkring hende; men hun fik også en ny motivkreds: de gamle koner. Specielt én kvinde, bagerdamen Amalie, optog hende. Amalie kom så stille og satte sig, hvilende i sig selv. Hun sad ofte sidelæns på en af de stole, som hendes far, landsbysnedkeren havde udført, og i denne stilling modellerede Hanne Varming hende – alene og senere sammen med Ella, hjemmehjælperen.

Det var Stor Amalie på Stol, der blev forløber for Hanne Varmings større arbejder. Skulpturerne er tidlige eksempler på hendes store indlevelse og skarpe

Amalie med Hjemmehjælp.

iagttagelsesevne. Hanne Varming udtrykker det således: „Jeg vil helst arbejde noget, der er lidt sjovere end virkeligheden, ind i mine skulpturer. Den rene kopi af virkeligheden er ikke spændende for mig.“

Overalt i Danmark står Hanne Varmings skulpturer. Som eksempler kan nævnes *Hyldeemor* på Kultorvet i København, *Kone på kasse* ved Bispebjerg Hospital, *Piger fra Paris* i Københavns

Lille Amalie på stol.

Lufthavn og *Konen med æggene* på Sophienholm i Lyngby. Desuden har hun udført mange portrætter af kendte personer.

Vi på Femø er glade og stolte over at have Hanne Varmings skulpturer af Amalie.

Annalise Svensson,
Turboudvalget, Femø Beboerforening

Antal solgte villaer og rækkehuse på danske små-øer (kun alm. frie handler)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total
Agersø	10	17	9	9	15	14	12	13	12	14	10	6	4	12	11	6	13	12	6	10	215
Anholt	1	3	2	3	4	1	4	2	3	2	1	1	4	1	2	3		3	5	3	48
Askø	5	4	2	3	4	5	7	2	3	3	5	2	1	4	7	1	3	1	4	1	67
Avernakø	2	3	11	7	10	5	3	7	4	9	4	4	1	6	4	1	3	3	3	2	92
Barsø	2		1						1								1				5
Birkholm			1		1		1		1			1									5
Bjørnø													1						1		2
Baagø		2	1	1		1			1												6
Drejø	9	7	6	7	8	6	10	4	17	6	3	5	3	3	3	4	2	7	2	2	114
Egholm				1		2	1		1		1			1		1		1		1	10
Endelave	19	18	12	11	13	15	9	11	19	22	14	7	11	16	6	9	9	9	7	11	248
Fejø	12	24	21	21	20	17	21	22	20	25	12	19	6	11	20	11	7	7	12	9	317
Femø	3	3	5	7	11	8	5	2	8	4	3	1		3	3	5	2	2	2	4	81
Fur	15	18	22	14	10	25	21	28	17	38	20	11	19	15	11	12	8	14	10	12	340
Hjarnø	5	1	6	7	5	8	4	4		1	2	3	1	2	2	3	2	4	3	1	64
Hjortø	2		1				3	1		2				2				1		1	13
Ljø	4	1	6	4	7	6	7	6	4		8	3	2	5	7	4	3	4	5	5	91
Mandø	5	1	8	2	7	5	3	6	8	5	9	3	8	6	5	3	2	1	4	1	92
Neksø																					
Omø	13	24	17	25	23	21	10	14	27	15	21	9	7	12	10	13	8	13	12	18	312
Orø	12	19	13	7	15	16	19	16	12	10	19	6	6	4	5	8	5	10	16	9	227
Sejersø	24	5	10	15	6	8	4	9	8	6	6	4	10	5	5	4	6	3	4	4	146
Skarø	1	2	2	4	1	1	2	2	2	5	1	1	3	3		2		1	1	2	36
Strynø	14	15	12	7	11	18	17	12	22	16	11	6	5	8	11	15	6	13	11	9	239
Tunø	12	17	16	18	10	20	8	5	15	18	8	5	7	7	10	4	4	5	7	17	213
Venø	8	11	10	11	12	4	9	14	10	8	4	5	11	8	5	1	6	1	6	5	149
Aarø	3	3	5		3	2	3	3	3	2	2	2	3	4	5	1		2	1	2	49
I alt	181	198	199	184	196	208	183	183	218	211	164	104	113	138	132	111	90	117	122	129	3181

Kilde: Boligsalg.dk. Data pr. 4.4.2017 fra OIS www.ois.dk

Det sker på småøerne – sommer 2017

Tag rundt til en masse oplevelser på de danske småøer – Husk dit ø-pas og saml på øer!

Sommer på Anholt

HUMMERDAGE

4.-6. juli. Hummerdage på Anholt er en hyldest til den danske jomfruhummer, som i stor grad fanges i farvandet omkring øen. Der skal spises hummer, og der er aktiviteter for hele familien, ung som gammel.

www.visitanholt.dk/aktivitetskalender

CYKELLØB

Se mere om touren på
www.visitanholt.dk/aktivitetskalender

Askø-Lilleø turistdag

Igen i år inviterer øboerne til en festlig dag for besøgende lørdag, den 24. juni: „Kom og se, hvor dejligt her er“. Der er gode vandre- og cykelmuligheder for både store og små. På Nordstranden bademulighed og legeplads og en spændende naturtrailer med vejleder og mange andre oplevelser. Se hele programmet på www.askø-lilleø-turismedag.dk, hvor alle informationer om „fri“ færgesbillet og tider m.m. kan hentes.

Sommer på Drejø

31. juli -2. august: BedsteUgen på Drejø.

Onsdag d. 2. august: Ø-lympiade på Sportspladsen.

Tirsdag d. 25. juli: Kræmmermarked, musik, øl og pølser.

Torsdag d. 27. juli: Musik i Gl. Elmegaards have, blues, jazz m.m.

www.drejo.dk

Skarø Ø-fest

Så er der igen ø-fest på Skarø for Drejø, Hjortø og Skarø. Festen er d. 1. juli (kl. 17.00) og foregår på Skarø med levende musik.

Sommer på Femø

5/7	Grøn gåtur ved Øguiden, Havnen 10:15
8/7	Turismens dag, gratis færgefart, se brochure
12/7	Grøn gåtur ved Øguiden, Havnen 10:15
13/7	Fodboldkamp – Femø Kvindelejr-FIF, sportspladsen
13/7-15/7	Sommeryoga, Femø Kursuscenter, LOF Vestlolland
19/7	Femø Klassisk, Femø Kirke 19:00
19/7 og 26/7	Grøn cykeltur ved Øguiden, Havnen 10:15
26/7	Individuel Femø Triathlon, FIF
30/7	Familie/Stafet Triathlon, FIF
1/8-6/8	Femø Jazzfestival
19/10	Græskarkonkurrence, Havnehøkeren 11:00
21/10	Femø Lystfiskermesterskab, FIF
4/11	Vildtspil, Femø Jagtforening, Femø Kro 19:30
2/12	Julemarked, Præstegården

Læs mere på www.femo.dk

Sommer på Omø

Hele juli og frem til 13.8: Kunstudstilling i Loen over temaet: „Omø relationer“

1/7	Omø mesterskab i hesteskokast
6/7 kl. 15	Lasse og Mathilde i Omø Kirke
9/7 kl. 14	Friluftsgudstjeneste ved Gadekæret i Omø By
10/7-14/7	Fodboldskole på Omø Sportsplads
21/7	Pålidelighedskapsejlads for motorbåde og fiskekuttere
22/7	Græsfest ved havnen med efterfølgende diskotek.
27/7-29/7	Omø Kulturdage i Omø Forsamlingshus
26/8	Åben ø-dag
29/8 og 5/9	Vandrefestival – Omø rundt langs kysten

Læs mere på www.omoe-net.dk

Find mange flere oplevelser på www.oepas.dk eller på småøernes egne hjemmesider – find links til øerne på www.danske-smaaer.dk

Sommer på Fejø

Uge 28: Fejø skibsdage

22.-23. juli: Pilgrimsvandring

22. juli: Møllens fødselsdagsfest

26.-30. juli: Fejø Kammermusikfestival

www.fejoeliv.dk

Sommer på Venø

Solnedgangsmusik på Venø

Torsdage fra 6. juli til 10. august alle dage kl. 21:00 er der Solnedgangsmusik i den nyrestaurerede Venø Kirke. Programmerne varierer fra klassisk guitar til orgelmusik. Se program på www.venoe.dk.

Søndagsgudstjenester med efterfølgende ø-fortælling

I juli følges alle morgengudstjenester i Venø Kirke op med fortællinger om kirken historie og glimt af Venøs historie.

Om livet på Venø før og nu

Lokale turistambassadører guider og fortæller om livet, øboerne, kirken, havnen og færgehistorien. Hver torsdag fra 1. juni til 31. august kl. 14-15:30. Mødested Venøsund Færgelaug, Venø Havn. Tilmelding: www.enjoy-limfjorden.dk.

Hang- og paragliding på Venø

Hang- og paraglider-piloter fra hele Danmark indtager Venø for at deltage i Dansk Hang- og Paragliding Unions årlige Venølejr i perioden 15. til 22. juli. Kom forbi Venø og oplev hanglilere og Paraglidere i luften over øens vestvendte skrænter (Venøborg).

Sommer på Orø

Lørdag, 24. juni

Kræmmermarked ved Dagli'Brugsen, fort sætter hver lørdag i skoleferien.

Fredag, 30. juni - 2. juli

Orø Midsommerdage Festival, underholdning og musik.

Lørdag, 8. juli

Lørdagshygge i Ø-butikken. Hans Knudsen underholder.

Fredag, 14. juli-lørdag, 15. juli

Sommerfest på sportspladsen.

Lørdag, 22. juli

Orø Dagli'Brugs holder fødselsdagsfest med musik, øl og pølser.

Onsdag, 26. juli - søndag, 30. juli

Orø Vikingemarked ved havnen.

Fredag, 4. aug. - søndag, 6. aug.

Ø kuller – Kunst event udfoldes på forskellige lokationer på Orø.

Fredag, 25. aug. - søndag 27. aug.

MC Island Træf

Mandag, 4. sep. - torsdag 7. sep.

Årets ferietur til Slesvig – Orø Seniorer

Læs mere på www.oroe.dk

Ø-lejr

Flere af småøerne byder på ø-lejr: healing, yoga, qigong på Drejø, familieuger på Endelave, musik på Lyø, musik-, mad- eller bøsseuge på Omø, shamanisme, familie- eller singleuger på Skarø – det er blot et udpluk af de tilbud ølejrbevægelsen har denne sommer. Gå ind på www.oelejr-ferie.dk og se meget mere.

Og så er der selvfølgelig også Femø egen kvindelejr – læs mere om den her: www.kvindelejren.dk

Løb på småøerne

Igen i år kan man løbe sig i form på de små øer – der er en distance for alle.

- SEJERØ RUNDEN med ½marathon, 10 km og 5 km. Lørdag d. 1. juli www.sejero.dk/sejero-runden

- FUR RUNDT med 20 km Lørdag d. 8. juli www.furnyt.dk

- MANDØ MARATHON med børneløb, 6 km, Kvartmarathon, Halvmarathon og Marathon Lørdag d. 19. august www.mandoemarathon.dk/

- ANHOLT MARATHON med 10 km, 21 km eller 42 km Lørdag d. 2. september www.anholt-halvmaraton.dk

- ENDELAVE HALVMARATON Lørdag d. 9. september www.endelavehm.dk/

- STRYNØ LØBEEVENT med 2,2 km børneløb, 7 km, 15,4 km, 23,1 km, Marathon og Marathon Stafet Lørdag d. 9. september www.strynoeloebeevent.dk

- AARØ NATURLØB med 5 km, 10 km, 15 km og 21 km. Lørdag d. 23. september www.aaro.dk/om-aaroe/nyheder/89-nyhed-5

*

Festivaler på småøerne

TUNØ, 29. JUNI - 2. JULI

www.tunofestival.dk

SKARØ, 11. - 16. JULI

www.lovein.dk

www.midsommerdage.dk

SEJERØ, 3. - 5. AUGUST

www.facebook.com/sejeroefestival

ANHOLT, 1. - 10. AUGUST

Et naturskønt kunstkaos – længere væk, end du tror. www.langtude.com www.facebook.com/anholtfestival

Festivaler på småøerne

FEMØ, 1. - 6. AUGUST

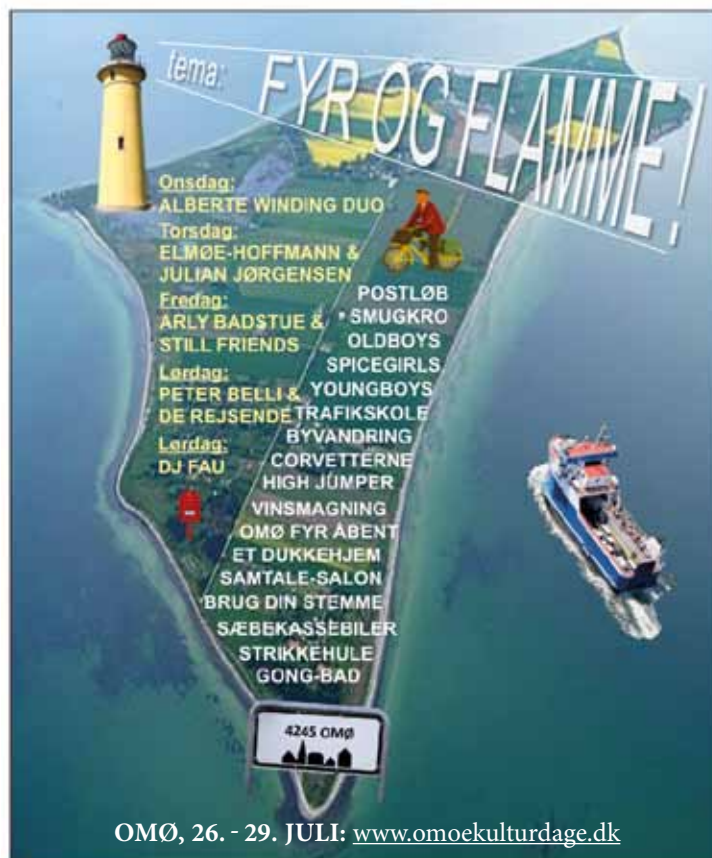

www.femøjazz.dk

AVERNAKØ, 11. - 12. AUGUST

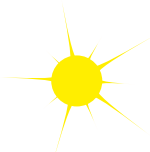

www.avernax.dk

OMØ, 26. - 29. JULI: www.omoekulturdage.dk

OMO KULTUR-DAGE d.26-27-28-29 juli 2017

OMØ KULTURDAGE er Fyr og Flamme i år!

I år markerer folkene bag, at der her i foråret, har været en slogan-konkurrence på Omø, hvor det vindende slogan lyder „Omø – Fyrtårnet i Storebælt“. Med sådan et slogan stod det selvfølgelig helt klart, at der i år skal fokuseres på Omø Fyr, som vil blive portrætteret i programmet på forskellig vis.

Foruden Omø Fyr, vil det også blive markeret at Omø atter har fået sit eget gamle postnummer 4245 tilbage, efter i 41 år, at have hørt til Skælskør 4230. Blandt andet vil der blive afholdt et post-løb, hvor man både skal bruge ben og hjerne for at komme helt i mål.

FEJØ, 26. - 30. JULI

Fejø Kammermusikfestival

www.fejoefestival.dk/program.html

Mie Dencker Baggers Hansen
og Tajs Tobias Larsen samt
børnene Emmelie og Victoria.

Jeg har altid gerne villet bo på landet

Mie og Tajs bor i en villa på Syvvejen på Orø med deres 2 piger på 3 og 7 år

Hvor længe har I boet på Orø?

Mie: Vi flyttede til Orø i september 2015, og lejede et hus på Stauninggårdsvej, men flyttede videre allerede efter ca. ½ år. Udlejer skulle selv bruge huset igen. Så lejede vi et sommerhus og flyttede videre, og i slutningen af 2016 lejede vi så huset her.

Hvad var jeres „første kontakt“ til øen? – og hvad fik jer til at flytte herover?

Mie: Vi flyttede fra Københavnsområdet (Albertslund) på grund af børnenes astma. Tajs har en kammerat der bor her, som han kendte fra Teknisk Skole. Derigennem begyndte vi at komme her. Der gik så 7 år, før vi besluttede at flytte – det var for meget „på landet“ for mig, der er københavner.

Tajs: Jeg kommer fra Odsherred, så springet for mig var mindre. Jeg har altid gerne villet bo på landet.

Hvad er jeres fremtidsplaner – leje- eller ejerbolig?

Tajs: Vi har lejet det her hus – det er det 3. sted vi bor på øen, og forhåbentlig det sidste! Vi vil gerne købe det på lidt længere sigt, og vi har lavet en del arbejde på det, bl.a. har jeg selv lagt gulve på hele 1. salen.

Hvordan får I hverdagen til at hænge sammen, pendler I til arbejde?

Mie: Jeg var ved at „kaste håndklædet i ringen“ i starten – vi kom herover i den mørke tid, og jeg havde ikke noget arbejde i starten, kun et vikariat i København. Nu arbejder jeg som SOSU i Asnæs.

Tajs: Jeg har eget firma indenfor bygge- og anlægsområdet, så der er opgaver både her på øen og udenfor. I starten var det lidt svært at få hverdagen til at hænge sammen, men gode venner og naboer har været rigtig gode til at træde til, hvis vi blev forsinkede i trafikken, og ikke kunne nå øen inden Børnehusets lukketid.

Mie: I mit nuværende job er jeg blevet ansat på vilkår, hvor mødetid/færgetid/Børnehusets åbningstid passer sammen. Og det er dejligt at komme til færgen

om eftermiddagen, så føler jeg, at jeg går „ned i gear“.

Synes I, at der er tilbud nok til en ung familie?

Tajs: Der mangler fritidstilbud til børn – det er „enten/eller“. Altså – det er ikke fordi der ikke ER tilbud – det er bare ikke lige de tilbud, der fanger for vores piger. Den store pige spiller badminton, men ville nok hellere gå til ridning...

Mie: Min ungdom var på Vesterbro, så det har været vigtigt for mig at komme lidt væk fra øen ind imellem. Men det har sin charme, at der er en færge. Man er jo alligevel ikke særlig hæmmet af færgetiderne.

Til sidst, har Orø levet op til jeres forventninger?

Vi havde egentlig ikke nogen forventninger – vi havde kommet her, også før vi fik børn. Så vi vidste, hvad øen havde at byde på. Og vi har hele vores vennekreds her.

Vi kan mærke, at børnene er faldet rigtig godt til – og hvis børnene er glade, så er VI glade!

Berit Tannebæk, Orø

Ny aktivitet i lægeurtehaven

Endelave Lægeurtehave har fået nye forpagter fra 1. maj i år, Alberto Elisetti og Pia Hinteregger, som vil videreføre Lægeurtehavens idegrundlag og udvikle konceptet om bæredygtig økologi, miljø og dyrevelfærd.

Alberto er født og opvokset i Firenze i Italien. Han er uddannet kok med speciale i økologi og har gennem en årrække drevet en økologisk restaurant i Svendborg. Derudover har han en uddannelse som turistfører og er eksamineret kajakinstruktør – alle rigtige gode forudsætninger for at leve, arbejde og drive virksomhed indenfor restaurations- og turistbranchen på en ø midt i Kattegat. Og ikke mindst har Alberto boet på Drejø gennem 4 år og er derfor ikke ubekendt med ølivet, som kan være meget forskelligt alt efter årstiden.

Pia er uddannet pædagog med speciale i børn med særlige vanskeligheder og har stort fokus på udeliv og havedyrkning, hvilket er gode odds for at kunne falde til og leve på Endelave.

Virksomhedens kerneområder er Besøgshaven, Cafeen og Urteproduktion. Alle tre dele er økologiske selvfølgelig, og Alberto og Pia går efter at få Det

Økologiske Spisemærke i guld til cafeen allerede i år.

Alberto og Pia har indgået aftaler med lokale økologiske landmænd om at købe råvarer så som mel, æg og mælk til fremstilling af fødevarer til cafeen. Blandt andet mel til pizzaer og mælk til fremstilling af mozzarellaost.

I produktionshuset skal der fremstilles mange forskellige økologiske specialiteter så som kryddersalte, eddiker, olier, mar-melader mm. hovedsageligt fremstillet af urter og frugt dyrket og forarbejdet i Lægeurtehaven. I første omgang til salg i Lægeurtehavens Butik, men senere også til salg i Lægeurtehavens kommende webbutik.

Besøgshaven kan nok siges at være grundlaget for virksomheden, og den skal passes, så den fremstår flot og indbydende for havens gæster.

Der bliver nok at se til for Alberto og Pia. Foreningen Endelave Lægeurtehave, som er ejer af virksomheden, har nedsat en støttegruppe for Alberto og Pia for at hjælpe dem i gang med både praktiske og andre store og mindre problemstillinger. Foreningen Endelave Lægeurtehave ønsker en rigtig god sæson for Alberto og Pia.

ENDELAVES Ø-GUIDE

Tove Yde har arbejdet med formidling og guidning gennem mange år. Hendes speciale er planter, både lægeplanter, krydderurter, vilde planter og spiselige såvel som giftige planter. Mange af ø-guidens ture tager udgangspunkt i besøgshaven Endelave Lægeurtehave, hvor hun er tilknyttet som guide. Desuden tilbydes ture i naturen, f.eks. kaninture, „smag på naturen“-ture m.m.

Ø-guiden laver både offentlige ture og rundvisninger, pakketure samt målrettede ture for f.eks. biavlerforeninger, naturforeninger, højskoler, pensionistforeninger m.m.
www.endelave-guide.dk

ENDELAVE LÆGEURTEHAVE

Foreningen Endelave Lægeurtehave har eksisteret siden 1993 og har omkring 200 medlemmer. Foreningen ejer virksomheden Endelave Lægeurtehave og forpagter denne ud. Endelave Lægeurtehave består af:

- Besøgshaven med gamle lægeurter og en historisk afdeling. De fleste af urterne vokser vildt på Endelave, og det er muligt at få en guidet tur rundt i haverne.
- Butikken med salg af økologiske urteprodukter, som fremstilles med urter dyrket i haven.
- Caféen med økologiske hjemmelavede retter af bl.a. lokale råvarer fra øen.

Endelave Lægeurtehave har åben fra 1. maj til 1. oktober fra kl. 10 til 16. Tirsdage lukket, undtagen i skolesommerferien. www.endelave-laegeurtehave.dk

Pia og Alberto serverer økologiske pizzaer i caféen.

Ø-snak, kaffe og gode debatter

Fire småøforeninger, nemlig Sammenslutningen af Danske Småøer, LAG Småøerne, Færgesekretariatet og Småøernes Fødevarenetværk, var fælles om standen 'Danske Småøers Telt' på årets folkemøde.

Småøerne bød på frisk kaffe, småø-produkter, hjemmebagte småkager og en snak om ølivet. Ø-passet var populært, især da man her kunne skrabe Bornholms mærke, og mange besøgende har nu fået blod på tanden og fik ideer til en tur til øerne med sig hjem. Færgesekretariatets musikkorps åbnede teltet hver morgen med 'morgensang med skumsprøjt' og fremførte torsdag verdenspremieren på Ø-færgesangen og spillede op med sømandsmusik lørdag eftermiddag.

Lasse og Mathilde spillede for femte år i træk i vores stand og sang om øernes herligheder – tak for musikken!

I løbet af folkemødet lagde vi telt og stand til debatter om følgende emner:

- **Værdi med færgen:** Formand Dorte Winther, formand for færge-sekretariatet Michel van der Linden, Odders borgmester Uffe Jensen og Lollands borgmester Holger Schou Rasmussen debatterede med publikum med Jan Bendix som ordstyrer om, hvordan de lavere færgetakster åbner for bæredygtigt erhverv og øget bosætning. Der blev lagt vægt på øernes – dvs. øboernes og ikke mindst ø-virksomhedernes ansvar for nu at sørge for, at der så er åbent på øerne også uden for højsæsonen. På den anden side ville kommunerne så støtte op og hjælpe med information til turisterne og tilkendegav, at de vil udvikle servicesiden af færge-driften.
- **Bliv Øbo – ja, men hvordan?** LAG Småøerne arrangerede en workshop om bosætning, hvor gode idéer og lokale eksempler på tiltag, der kan fremme bosætningen kom i spil. Eksempelvis drøftedes mulighederne for at anvende eksisterende tomme boliger som indslusningsboliger, etablering af boligforhold, der giver mulighed for at 5-10 år på en ø, nye kreative andelsfællesskaber, hvor flere – både øboere og folk udefra med interesse i øerne – går sammen om eksempelvis jordbrug eller hotel-drift.
- **Fødevarer fra småøerne. Succeser**

Debat om succeser og udfordringer i fødevareproduktionen på småøerne.

Formand Dorte Winther i debat med bl.a. Odders borgmester Uffe Jensen.

og udfordringer: Folketingets udvalg for Landdistrikter og Øer afholdt debat om fødevareproduktion på småøerne og bød på smagsprøver på Anholt Gin. Bl.a. fortalte Jakob og Thøger, der står bag gin-eventyret fra Anholt, levende historien om at gå fra idé til aktuelt at komme på markedet med Anholt Gin i februar i år – og om fremtidens planer om destilleri og café.

- **Fødevarer, identitet og bosætning – stærke småø-synergier.** Småøernes Fødevarenetværk ved Laurids Siig Christensen afholdt et dialogmøde om eksisterende og mulige synergier

mellem bosætning, erhvervsudvikling, fødevareproduktion og turisme, der viste, at givtige koblinger mellem indsatser i de forskellige områder kan bidrage til småøernes positive udvikling.

Rigtig mange gæstede vores stand igen i år og gav deres besyv med i debatter og workshops, ligesom mange kom forbi og spurgte interesseret til øerne. Der ud over lykkedes det os også at deltage i andres debatter og sparke ø-synspunkter ind mange andre steder på Folkemødet.

LS

Flere midler til takstnedsættelser

Folketinget vedtog, inden de gik på sommerferie, at tilføre yderligere 11,7 mio. kr. i 2017, 17,6 mio. kr. i 2018 og 23,4 mio. kr. i 2019 og frem til lavere færgetakster. Tilskuddet kommer oven i de 56,7 mio. kr., som i forvejen er afsat på området. Samtidig udvidede man ordningen til også at gælde vinterperioden, således at kommunerne i samarbejde med øboerne nu kan anvende tilskuddet til takstnedsættelser hele året undtagen i skolernes sommerferie.

Procentuel fordeling

De ekstra midler fordeles mellem kommunerne ud fra en procentuel fremskrivning af den nuværende fordelingsnøgle.

De nuværende takstnedsættelser slår meget forskelligt igennem på øerne (fra halv pris i hele perioden på nogle øer til nedsættelse på nogle få ture på andre) pga. en meget ulige tildeling af midler. Derfor har vi fra Ø-sammenslutningens side i samarbejde med Færgesekretariatet og Småøernes Færgeselskaber opfordret økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll til at fordele de ekstra midler på en måde, så man kan være med til at sikre, at alle øer kommer godt fra start, nu hvor der er øget opmærksomhed omkring billigere billetter til øerne.

Desværre valgte ministeren at fordele midlerne procentuelt ift. den eksisterende

fordelingsnøgle, men lovede dog samtidig at fremskynde evalueringen af fordelingsnøglen til efteråret 2017.

De ekstra midler fordeles til kommunerne pr. 1. august 2017.

Kommunernes afrapportering

Kommunerne har pr. 31. marts 2017 afrapporteret til Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvordan de har brugt de tildelte midler til gods- og takstnedsættelser, og samtidig skulle de for første gang afrapportere, hvordan de har brugt de ekstra §20 midler, der i 2014 blev tildelt kommunerne som et generelt ikke øremærket tilskud. Et tilskud, der skulle gå til serviceforbedringer, f.eks. nedsættelse af godstakster og til kommunens andel af Færgesekretariatet.

Af afrapporteringerne fremgår det, at godstakstnedsættelserne har fundet sit leje inden for det tilskud, som kommunerne får tildelt. Afrapporteringen af takstnedsættelserne afspejler dels den mangfoldighed, som selvfølgelig er betinget af de lokale aftaler, der er lavet mellem kommune og øboere, og dels den store forskel i tildeling af tilskud.

Hvis man ser på afrapportering af det ekstraordinære bloktilskud er der store forskelle i deltaljeringsgrad. 5 kommuner kommenterer ikke på denne del af afrapporteringen, andre er meget detaljerede

mht. hvad de ekstra midler er brugt til, f.eks. ekstra ture, billigere billetter og imødegåelse af besparelser. Andre kommuner gør opmærksom på, at det statslige tilskud ikke fuldt ud dækker kommunens udgifter til færgedrift mv. og derfor er de ekstra midler indgået i færgedriften. Med hensyn til om det generelle bloktilskud skal dække hele færgedriften til øerne, udtalte daværende økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager i 2014 i en orientering til Udvalget for Landdistrikter og Øer om anvendelsen af ekstra midler til kommuner med små øer: *Det skal her for god ordens skyld understreges, at det heller ikke er hensigten med tilskuddet. Der er tale om et tilskud, hvor det er forudsat, at der også er en kommunal egenfinansiering af udgifter til færgedrift.*

Ø-repræsentanterne har modtaget deres kommunes afrapportering, således at man på øen kan bruge den i dialog med kommunen om fremtidig tilrettelæggelse af tilskudsordningerne og anvendelsen af den ekstra andel af det ekstraordinære bloktilskud, der efter vores opfattelse ikke blot kan indgå i færgedriften til minimering af det kommunale underskud.

dw

Ny 'all inclusive' festival på Avernakø

Den lille sydfynske ø Avernakø lægger den 11.-12. august vandkant til den ny festival Avernax, hvor bands fra det musikalske vækstlag og et par kendte hovednavne danner soundtracket til øliv under stjernehimlen. Og når billetten er betalt, er mad og drikke inkluderet.

To dage, 14 bands, DJs, Radiobiograf, sensommerøl, højt til himlen, havets brusen og lokale lækkerier er opskriften på festivalen Avernax, som en gruppe foretagsomme fynboer har taget initiativ til.

„Ideen har været undervejs længe. Jeg har boet på Avernakø og mine forældre er flyttet dertil, så jeg er rigtig tit på øen og

er blevet fuldstændig forelsket i området Munke Strand på nordsiden af øen. Det er perfekt til musik, fest og lejrLiv,“ siger formand for Avernax Festival, Rune Kjær-Nielsen.

Koryfæer og vækstlag

Koncertprogrammet er dansk og spænder fra electropop-duoen Blondage over syrerockerne Fribytterdrømme til koryfæet Niels Skousen.

„Man ser en tendens til, at ambitiøse musikere og kunstnere flytter til byerne. Vores vision er at skabe en hyggelig fest, hvor nye, spændende kunstnere får mulighed for at komme ud af de dunkle undergrundskubber i byerne til den friske, sydfynske luft,“ siger Rune Kjær-Nielsen.

Lokal forankring i højsædet

Avernax er en non-profit-festival drevet af foreningen bag, der håber, at begivenheden kan være med til at sætte Avernakø på landkortet og bidrage til lokalsamfundet.

Med billetten til Avernax får man en flot kop, der skal benyttes til udskænkning af den øl og sodavand, der er med i billetprisen.

„Vi vil skabe festen i samarbejde med øboerne og andre lokale,“ fastslår Rune Kjær-Nielsen.

Et bærende koncept for festivalen er all inclusive. Når billetten er betalt, får gæsterne både musik, teltplads, tre daglige måltider af lokale råvarer og fri øl eller sodavand.

Se mere på avernax.dk og [facebook.com/avernax](https://www.facebook.com/avernax)

Øernes Højskole

Øernes Højskole på Sejerø er fortsat en matrikelløs skole, men det afholder os ikke fra at være aktive.

Sammen med Sejerø Beboerforening har vi investeret i en salgsvogn, som fra den 24. juni til udgangen af august står klar på Havnen med salg af is, kaffe, panini, drikkevarer og sødt.

På sigt skal vognen indgå i arbejdet med at uddanne unge iværksættere på Øernes Højskole.

Fundament af fortællinger

I 2016 introducerede vi begrebet Højskoledag. I år gentager vi succesen med temaet „Skrøner og fortællinger fra Sejerø“.

Øernes Højskole ønsker med Grundtvigs ord, at fremme Almen og Folkelig oplysning, som baserer sig på fortællinger. Fortællinger er fundament for, at vi som mennesker kan tage del i menneskets og samfundets fortsatte udvikling.

De små øer kæmper bravt for at bevare et lokalbaseret samfund og en funktionsdygtighed, som ikke kun holdes oppe af turismen. Mange oplever, at småøernes livsformer er kendetegnet ved en kraftig identitetsfølelse og af stærke sociale bånd ikke mindst gennem den solide følelse af konkret samhörighed og skæbnefællesskab.

Sejerøs nye isvogn er klar til at servicere gæster og øboere fra den 24. juni.

Hvad er det for særlige menneskelige kompetencer og livskvaliteter, som vi skal fortælle og fremme?

Højskoledag 2017

Med Højskoledagen den 7. juli vil vi gerne medvirke til yderligere at få afdækket og fortalt disse historier.

Vi har inviteret en række lokale, som vil deltage i samtalerne. Samtalerne vil foregå i en afslappet atmosfære med Henry Larsen og undertegnede. Vi vil guide deltagerne gennem skrøner og fortællinger om

det Sejerø, som har vist sig at kunne overleve trods fattigdom, modstand, trusler og uenighed.

Historierne fortjener naturligvis at blive forevigtet, så de kan danne baggrund for nye udviklingsmuligheder.

Filmfotograf Marie Trolle kommer og laver en lille film om dagen.

Program og tilmelding:

www.ørneshøjskole.dk

Ditte West

Formand for Øernes Højskole

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-postens artikler er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger. Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Deadlines for Ø-posten:

September-nummer: deadline 25. aug. 2017

December-nummer: deadline 25. nov. 2017

Marts-nummer: deadline 25. feb. 2018

Juni-nummer: deadline 25. maj 2018

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse
Dorthe Winther, Omø, ansv.h. 58 19 91 83
Ove Axelsen, Egholm, 40 25 99 69
Jan Bendix, Venø 40 42 21 05
Birgitte Dahl Jeppesen, Anholt 61 39 76 93
Erik Fuchs, Orø 44 99 29 05
Preben Jørgensen, Mandø 42 75 13 47
Julie Ruby Bødiker, Skarø 28 15 37 39
Jens Thorlaksson, Agersø 60 71 71 96
Redaktør: Lise Thillemann Sørensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Dorthe Winther, Anders Aaman
Anderskov, Lise Thillemann Sørensen,
Jan Bendix, Erik Fuchs, Niels Svensson,
Ib Ballisager, Sanne Gyde, Ditte West,
Naturturisme I/S.

Ø-Posten udgives med tilskud fra Erhvervsministeriet og fra Kulturministeriets pulje til landsdækkende almenyttige organisationer.

Annoncer: 4,00 kr. pr. spalte-mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3200

Redaktionen afsluttet 18. juni 2017

Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten: Sammenslutningen af Danske Småøer, Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 62 51 39 93

E-mail: sekretariatet@danske-smaaer.dk

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaer.dk